

Zasady współpracy pomiędzy Krajową Listą Oczekujących na Przeszczepienie Regionalnymi Ośrodkami Kwalifikującymi oraz Regionalnymi Stacjami Dializ

W styczniu 2004 r. Centralna Lista Biorców (CLB), działająca przez wiele lat w Szpitalu Klinicznym Dzieciątka Jezus w Warszawie została przeniesiona zgodnie z zarządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej do Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego ds. Transplantacji Poltransplant i zmieniono jej nazwę na Krajową Listę Biorców Przeszczepów Unaczynionych.

W związku z rozwojem dializoterapii i zwiększeniem liczby chorych dializowanych, kwalifikacja chorych do zabiegu przeszczepienia nerki lub nerki i trzustki nie jest możliwa do przeprowadzenia w obrębie jednego centrum kwalifikacyjnego. Z inicjatywy dyrektora Poltransplantu w lutym 2004 r. powołano grupę roboczą, w skład której weszli nefrolodzy i chirurdzy transplantolodzy z regionalnych ośrodków transplantacji nerek: prof. A. Więcek – przewodniczący, prof. M. Durlik, prof. R. Grenda, prof. M. Klinger, prof. W. Sułowicz, dr hab. Z. Włodarczyk, dr hab. Z. Zdrojewski, a z ramienia Poltransplantu dr n. med. Danuta Stryjecka-Rowińska. Podczas kolejnych spotkań uczestnicy grupy roboczej opracowali zmianę sposobu przepływu informacji pomiędzy stacjami dializ i krajową listą oczekujących (KLO).

Biorcy zgłaszani do przeszczepienia przez stacje dializ przed zarejestrowaniem w KLO powinni zostać zakwalifikowani przez konsultanta nefrologa i chirurga transplantologa w regionalnym ośrodku kwalifikującym (ROK) znajdującym się przy ośrodku transplantacyjnym.

Tabela 1. Regionalne ośrodki kwalifikacyjne (ROK)

	ROK	Biorcy – region
1.	Białystok AM	Biorcy z województwa podlaskiego
2.	Bydgoszcz AM	Biorcy z województwa kujawsko-pomorskiego
3.	Gdańsk AM	Biorcy z województwa pomorskiego i części województwa warmińsko-mazurskiego
4.	Katowice SUM	Biorcy z województwa śląskiego
5.	Kraków CM UJ	Biorcy z województwa małopolskiego i podkarpackiego
6.	Łódź UM	Biorcy z województwa łódzkiego
7.	Poznań UM	Biorcy z województwa wielkopolskiego i lubuskiego w Poznaniu.
8.	Szczecin AM	Biorcy z województwa zachodnio-pomorskiego
9.	Warszawa CZD	Biorcy pediatryczni z terenu całej Polski
10.	Warszawa Instytut Transplantologii AM	Biorcy z województw: mazowieckiego, lubelskiego, świętokrzyskiego i części województwa warmińsko-mazurskiego
11.	Wrocław AM	Biorcy z województwa opolskiego i dolnośląskiego

Adresy i dane kontaktowe regionalnych ośrodków kwalifikacyjnych można znaleźć na stronie: <http://www.poltransplant.org.pl/rok.html>

Informatycy zaproponowani przez prof. Andrzeja Więcka – dr med. Rafał Ficek i dr hab. Grzegorz Ciepłok opracowali program komputerowy zawierający kartę zgłoszenia biorcy i kartę okresową biorcy dostępne przez internet. Program przygotowano w oparciu o stosowaną w KLO kartę zgłoszenia do przeszczepienia nerki lub nerki i trzustki.

Ze względu na konieczność stworzenia jednolitej bazy danych dla całej Polski wybrano wariant dostępu przez internet do bazy zlokalizowanej na serwerze znajdującym się w Poltransplancie. Program działa pod kontrolą systemu operacyjnego Linux, gwarantującego wysoki stopień zabezpieczenia przed dostępem osób niepowołanych. Program został przekazany do Poltransplantu w końcu listopada 2007 r.

Dostęp do danych zlokalizowanych na serwerze odbywa się tak, jak w systemach bankowości elektronicznej z autoryzacją dostępu użytkowników do systemu. Do końca 2007 r. przesłano unikalny login i hasło użytkownikom programu (lekarze stacji dializ, regionalnych ośrodków kwalifikacyjnych i pracownicy regionalnych pracowni HLA).

Dane z ośrodków dializoterapii (karta zgłoszenia biorcy) są przesyłane drogą elektroniczną do regionalnego ośrodka kwalifikacyjnego, w którym biorca zostaje zakwalifikowany do przeszczepienia nerki lub nerki i trzustki po wykluczeniu bezwzględnych i względnych przeciwwskazań, ustaleniu stopnia pilności zabiegu i ośrodka w którym powinien zostać wykonany przeszczep nerki lub nerki i trzustki.

Część immunologiczna karty zgłoszenia (antygeny HLA biorcy, antygeny HLA dawcy nerki lub innych narządów, wyniki badania PRA) mogą być wprowadzane tylko przez upoważnionego pracownika pracowni zgodności tkankowej, w której badania zostały wykonane.

Warunkiem zarejestrowania biorcy w KLO jest przysłanie pocztą „Potwierdzenia Zgłoszenia” (znajdującego się w karcie zgłoszenia nr „O”) z podpisem i pieczętką konsultanta nefrologa i chirurga transplantologa, którzy zakwalifikowali chorego do przeszczepienia, podpisem i pieczętką lekarza leczącego dializami oraz podpisem chorego (lub rodziców chorego dziecka) wyrażających zgodę na zabieg przeszczepienia nerki lub nerki i trzustki.

Dokładne informacje dotyczące zasad pracy w nowym programie KLO zostały umieszczone na stronie Poltransplantu (www.poltransplant.org.pl)

Nadal obowiązuje przysyłanie co 6 tygodni surowicy biorcy do Pracowni HLA Instytutu Transplantologii AM, ul. Nowogrodzka 59 budynek 1 A w Warszawie (tel/fax; 0 22 502-21-28), gdzie są bankowane surowice chorych ze wszystkich ośrodków dializ w Polsce do typowania (próba krzyżowa) z potencjalnymi dawcami nerki.

W związku ze zmianą sposobu współpracy pomiędzy KLO, stacjami dializ i regionalnymi ośrodkami kwalifikacyjnymi Poltransplant przeprowadził i przeprowadza ogólnokrajową akcję edukacyjną:

1. W 2006 r. odbyły się spotkania prof. J. Wałaszewskiego, dr n. med. Danuty Stryjeckiej-Rowińskiej i dr n. med. Doroty Lewandowskiej z użytkownikami nowego programu KLO w ośmiu regionalnych ośrodkach transplantacyjnych. Brali w nich udział transplantolodzy, pracownicy pracowni HLA oraz lekarze regionalnych stacji dializ.

2. W 2006, 2007 i w styczniu 2008 r. wysłano kilkakrotnie (faks, poczta, e-mail) informacje dotyczące zmian sposobu współpracy z KLO do 225 kierowników stacji dializ, 18 regionalnych ośrodków transplantacyjnych (chirurg, nefrolog, kierownicy ośrodków transplantacyjnych), 11 kierowników ośrodków kwalifikacyjnych oraz 10 kierowników regionalnych pracowni HLA.
3. W dniu 29 października 2007 r. zostały przeniesione do nowej bazy KLO informacje o biorcach zarejestrowanych w starej bazie. W związku z tym do wszystkich kierowników stacji dializ wysłano w dniu 8 listopada 2007 r. list z prośbą o sprawdzenie danych osobowych przeniesionych chorych, weryfikację przeniesionych informacji, sprawdzenie statusu każdego chorego oraz wprowadzenie i aktualizację informacji medycznych, które nie zostały przeniesione ze starej bazy KLO (nie dotyczy antygenów HLA i badania PRA).
4. 11 stycznia 2008 r. wysłano do wszystkich kierowników stacji dializ ponowną informację, że obowiązuje ich nowy program KLO i tylko chorzy zarejestrowani w nowej bazie będą brani pod uwagę w nowej alokacji (patrz strona internetowa Poltransplantu/ alokacja).

Obowiązkiem kierowników stacji dializ jest uporządkowanie wszystkich wprowadzonych do bazy KLO informacji. Dotyczy to między innymi prawidłowego wypełnienia karty zgłoszenia numer „O” – nowych biorców oraz chorych zgłoszonych do przeszczepienia przed 29 października 2007 r. Stacja dializ jest także odpowiedzialna za aktualizację statusu chorych w nowym programie KLO. W związku planowanym wyborem chorych do przeszczepienia nerki w nowym programie alokacyjnym, brak danych medycznych w karcie zgłoszenia numer „O” i brak aktualizacji statusu biorcy utrudni lub uniemożliwi jego wybór do przeszczepienia nerki.

Każdy użytkownik nowego programu KLO został poinformowany o możliwości korzystania z pomocy informatyka Poltransplantu (pomoc@klb.org.pl) inż. Radosława Hatlińskiego oraz pracowników krajowej listy oczekujących (dr Dorota Lewandowska, Jolanta Przygoda, Małgorzata Hermanowicz).

Zgodnie z zarządzeniem Ministra Zdrowia (11 luty 2008r) dotyczącego realizacji zapisów Ustawy transplantacyjnej z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów rozpoczęto w 2008 r. wdrażanie ustawowych rejestrów transplantacyjnych, w strukturę których docelowo wejdzie także dotychczasowa baza KLO. Dane osób dotychczas zgłoszonych do przeszczepienia będą automatycznie przekazywane z dotychczas funkcjonującego rejestru biorców, tak aby nie stwarzać konieczności podwójnego wpisywania tych danych.

Na wszelkie pytania dotyczące rejestrów odpowiedzą następujące osoby:

Dr Zdzisław Tobota – administrator rejestrów (e-mail: zdzislaw.tobota@rejestry.net, tel. 501 162 807)

Dr Jarosław Czerwiński – zca dyrektora Poltransplantu ds. medycznych (e-mail: jczerwinski@poltransplant.pl, tel. 601 330 471)

Prof. Piotr Kaliciński – Przewodniczący KRT (e-mail: piotr.kaliciński@rejestry.net, tel. 22 815 13 60)

Danuta Stryjecka-Rowińska